

Personvern i skolen/barnehagen

Klasselister, fødselsnummer og bilder kan ikke uten videre utleveres.

I forbindelse med barns opphold i barnehage og skole, melder det seg ofte spørsmål som gjelder barnas personopplysninger. Når kan opplysninger utleveres, og hvilke opplysninger er det greit å gi? Datatilsynet har utformet noen retningslinjer.

Klasselister og lister over barn i barnehageavdelinger o.l.

Lister over elever og barn i skoler og barnehager er etter den nye offentleglova med forskrift, som trådte i kraft 1. januar 2009, offentlige dokument. Hovedregelen er da at så lenge listene bare inneholder navn, adresse, telefonnummer og eventuelt fødselsnummer, er hele listen offentlig og kan oppgis ved krav om innsyn.

Taushetsplikten vil likevel gjelde dersom noen av elevene har hemmelig telefonnummer eller adresse, eller dersom adressen røper et forhold som kan anses som personlig, for eksempel av vedkommende bor på en barnevernsinstitusjon. Dersom det i listen kommer frem informasjon om at eleven får tilrettelagt undervisning på grunn av ulike former for handikap eller atferdsproblemer, vil taushetsplikten også gjelde, skriver Justisdepartementet i brev til Datatilsynet.

På grunn av den reelle faren for at personopplysninger kommer på avveier, råder Datatilsynet skolene til å vurdere behovet for og rutine ved bruk av slike lister.

Kan skolen kreve å få elevens og foresattes fødselsnummer?

Skolen må ha elevens fødselsnummer (11 siffer) i sitt register. Denne opplysningen trengs til entydig identifisering av elevene.

Skolen kan registrere foresattes fødselsnummer dersom skolen har saklig behov for dette i forbindelse med administrasjon av skolen. For eksempel kan dette være aktuelt i forbindelse med betaling for skolefritidsordningen. Dette er fordi utgiftene kan trekkes fra på skatten, og derfor inberettes til skattemyndighetene. Dersom fødselsnummer registreres kun fordi systemet er lagt opp slik, er ikke kriteriet om saklig behov oppfylt. Hvis den som ber om fødselsnummer ikke kan vise til en lovhjemmel, eller ikke har et saklig behov, kan man nekte å gi fra seg opplysningene.

Kan barnehager og skoler filme og fotografere barna?

Dagligdagse gjøremål som filmes eller fotografes for å studere samspillet mellom barn og voksne, vil verken være melde- eller konsesjonspliktig. Det bør heller ikke by på noe problem om lærere tar bilder av elever for å henge opp i klasserommet. Dersom man skal utlevere videoopptak eller bilder til foreldrene, kreves samtykke fra de foresatte til barna på videoen/bildet.

Om man filmer eller fotograferer enkeltelever for å for eksempel studere adferdsvansker, vil det kreve samtykke fra de foresatte. Denne bruken vil som regel være konsesjonspliktig.

Vedvarende eller regelmessig kameraovervåking av barnehagen i åpningstiden vil som utgangspunkt være forbudt. Utenom åpningstid kan overvåking skje hvis vilkårene i personopplysningsloven er oppfylt.

Kan skolen legge ut bilder av elevene på Internett?

Bilder av elever er likestilt med personopplysninger. Dersom man publiserer bilder på Internett krever dette samtykke fra den enkelte elev, og fra elevens foresatte dersom eleven er under 15 år. (Samtykke kreves forøvrig også for publisering av bilder av ansatte på Internett.)

Kan skolen loggføre og kontrollere elevenes internettbruk?

Hvis formålet med loggføringen er å kontrollere sikkerheten i datasystemet, trenger ikke skolen samtykke fra elever eller foresatte. Ved andre formål må skolen få samtykke fra den enkelte elev, eller fra foresatte om eleven er under 15 år. Skolen skal uansett informere elevene tydelig om at de legger igjen spor etter seg når de bruker maskinene. Det skal også opplyses om at sporene vil bli undersøkt, og hvorfor skolen gjør dette. Nye elektroniske læringsverktøy kan også gi vanskelige problemstillinger i forhold til personvern.

Innsyn i elevers e-postkasser på skolens system.

Skolen er elevenes arbeidsplass. Dersom skolen gir elevene tilgang på e-post over skolens system, må skolen forholde seg til de samme regler for innsyn som gjelder med hensyn til de ansatte.

Er skolen ansvarlig for publisering av opplysninger om elevene i pressen?

Journalistisk virksomhet er unntatt store deler av personopplysningsloven. Ved intervju og fotografering er det eleven, og ikke skolen, som gir fra seg opplysninger. I slike tilfeller er det andre lover enn personopplysningsloven som gjelder. Pressens etiske komité og opplæringsloven kan blant annet være aktuelle her. Alle journalister må følge "Vær varsom-plakaten", der det blant annet gis retningslinjer om intervju av barn.

Informasjon om mindreårige på Internett

Ver varsam med å publisere bilete, namn og andre opplysingar om barn og unge på Internett. Tenk nøye gjennom behov og føremål, og sjå på ulempene publiseringa kan innebære.

I utgangspunktet skal dei føresette samtykkje dersom opplysingar om mindreårige vert lagde ut på nettet. Den mindreårige skal også få tilrettelagd informasjon.

Namn og bilete på Internett

Det kan ha negative konsekvensar å publisere namn og bilete på Internett, og mange barn og føresette ønskjer av ulike grunnar ikkje ei slik publisering. Det kan vere gode grunnar til å verne barn og unge mot einskilde miljø eller personar. Opplysingar på Internett er søkbare for alle. Det er enkelt å hente inn informasjonen frå inn- eller utland, og bruke han i direkte marknadsføring, vidaresal eller til andre framstøyt overfor mindreårige. Slik bruk av opplysingane er oftast uønskt og i mange høve ulovleg. Om namn eller e-postadresse har kome på avveg, er det få moglegheiter for å kontrollere kva ungdommen eller barnet mottek. Dei negative konsekvensane av publisering er færre dersom ein berre legg ut gruppebilete.

Informasjon som mindreårige kan forstå

Eit samtykke skal vere frivillig, uttrykkjeleg og informert. Alle tre krava må vere oppfylte for at samtykket skal vere gyldig. Barn og unge har ikkje like god sjanse som vaksne til å forstå konsekvensane det kan ha å publisere personopplysingar på Internett. Skolen, lærarar, lagleiarar osv. har ansvaret for å forklare og informere om konsekvensane slik publisering kan ha. Alle barn som kan forstå det, må få informasjon som er tilrettelagd for dei. Dei føresette skal også informerast. Datatilsynet har i samarbeid med Forbrukarombodet kome fram til ei rettleiing om bruk av opplysingar om barn og unge. Rettleiaren visar når ein kan få samtykke frå barnet sjølv og når foreldra må samtykke for barnet.

Korleis skal det informerast?

Samtykket må baserast på informasjon om kva opplysingar nettsida skal innehalde, formålet med publiseringa, at det er frivillig å gi frå seg opplysingane/biletet, kor lenge det vil liggje på nettsida, kva konsekvensar og ulemper dette kan ha, og eventuelt annan informasjon som er naudsynte for at dei føresette og den mindreårige skal kunne bruke rettane sine etter personopplysingslova. Dess fleire opplysingar som skal publiserast, dess strengare er krava til informasjon.

Internett adresse til **Datatilsynet** hvor dette skrivet er hentet er:

http://www.datatilsynet.no/templates/article____897.aspx

Barn og unges personopplysninger: Retningslinjer for innhenting og bruk

Datatilsynet og Forbrukerombudet har i samarbeid utvikla retningslinjer for innhenting og bruk av mindreårige sine personopplysningar.

Hovudregelen er at mindreårige som er fylt 15 år sjølv kan samtykkje til innhenting og bruk av egne personopplysningar. For barn som ikkje er blitt 15 år må eventuelt foreldra samtykkje til innhenting og bruk av opplysningar om barnet.

To unntak

Datatilsynet og Forbrukerombudet har sett opp to unntak frå denne hovudregelen: Sensitive personopplysningar skal berre innhentast med samtykket frå foreldra. Sensitive opplysningar er blant anna opplysningar om helse, om etnisk bakgrunn, livssyn, og seksuelle forhold. For småkonkurransar og liknande, der enkle kontaktopplysningar berre skal brukast til eventuell premiering og deretter slettast, kan også mindre barn enn 15 åringar samtykkje til deltaking sjølv. Her er det likevel ein føresetnad at opplysningane blir sletta etter premiering, personverntrusselen er vurdert, og klassifisert som særst låg, og konkurransen er eigna for den aktuelle aldersgruppa.

Nettiketteregler

Jeg skal ha godkjenning av lærer før jeg går inn på et nettsted.

Jeg skal ikke se på, eller slette andres filer.

Jeg skal ikke bruke mine egne disketter eller cd rom på skolen uten lov.

Jeg skal bare sende e-post til folk jeg kjenner, eller meldinger som lærer har gitt meg lov til.

Mobbing av andre er ikke tillatt

Jeg skal bare sende høflige eller nyttige meldinger.

Jeg skal aldri gi telefonnummer eller adresse til ukjente.

Jeg skal aldri møte ukjente som jeg har truffet på nettet.

Jeg skal ikke gå inn i praterom uten å ha fått lov av læreren.

Jeg skal si fra til læreren straks jeg ser noe ubehagelig, eller får meldinger jeg ikke liker.

Jeg vet at læreren kan gå inn og se hvilke nettsteder jeg har besøkt.

Jeg skal ikke laste ned noe fra internett uten lærerens tillatelse.

Ved brudd på reglene vil eleven bli bortvist fra bruk av PC-en. I grovere tilfeller varsles foreldre.